

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวล วิเคราะห์ และเปรียบเทียบจรรยาบรรณบรรณารักษ์ของไทยกับของต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพที่ปรากฏในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการสร้างเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพและเพื่อพัฒนากรณีศึกษาเพื่อสร้างเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์ การสอบถาม และเทคนิคการประชุมกลุ่มเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่า

1. จรรยาบรรณบรรณารักษ์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมเรื่องการบริการผู้ใช้อย่างเท่าเทียมกัน การไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน การพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับจรรยาบรรณของสมาคมห้องสมุดของต่างประเทศที่ศึกษา คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ต่างกันที่จรรยาบรรณบรรณารักษ์ของไทยไม่ปรากฏสาระเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา การเซนเซอร์ สิทธิส่วนบุคคล และการไม่เปิดเผยความลับของผู้ใช้

2. หลักสูตรระดับปริญญาโท 3 ใน 12 หลักสูตร และหลักสูตรระดับปริญญาเอก 1 หลักสูตรระบุคำว่า คุณธรรมและจริยธรรมไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และหลักสูตรปริญญาโท 1 หลักสูตร มีรายวิชาจริยธรรมในวิชาชีพรวมอยู่กับวิชากฎหมายและในจำนวนเท่ากัน 6 หลักสูตร ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร

3. แนวทางการสร้างเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับบน โยบาย อาจารย์/ผู้สอน หลักสูตร นักศึกษา สมาคมวิชาชีพ โดยมีรูปแบบเสนอแนะให้มีการบูรณาการเรื่องจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรมไว้ในเนื้อหาทุกรายวิชา การจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกงาน

4. กรณีศึกษา 10 เรื่องที่พัฒนาขึ้นเพื่อสร้างเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครอบคลุมสาระสำคัญของจรรยาบรรณบรรณารักษ์ทั้ง 5 หมวด มีดังนี้ (1) ผู้ใช้...คุณคือคนสำคัญ (2) ความลับของผู้ใช้ (3) รางวัลแห่งความมุ่งมั่นและศรัทธา (4) ทำงานวิชาการอย่างผู้มีจริยธรรม (5) ในโลกของการเรียนรู้ (6) ประชาธิปไตย...เมื่อหัวใจไม่เป็นธรรม (7) ร่วมมือ ร่วมใจ ถึงจุดหมายปลายทาง (8) เส้นแบ่งของคำว่า "ผลประโยชน์" (9) ต่างบุคคล ต่างลีลาภาวะผู้นำ และ (10) บริการชุมชน...มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม

This research aims at collecting, analyzing and comparing the Code of Ethics for Librarians of the Thai Library Association (TLA) and of other five library associations; to make content analysis of professional ethics as appeared in the Library and Information Science graduate degree programs ; to study guidelines and models; and to develop case studies to enhance professional ethics for Library and Information Science graduate students. This is documentary research and qualitative research using content analysis, interviews, questionnaires and focus group technique as data gathering method.

Research findings are as follows:

1. Code of Ethics for Librarians of the TLA stipulates equal provision of services to users, not acting in self-interest and continuing professional development. These ethics appear in the codes of the American Library Association, U.S., Library Association, U.K, Australian Library and Information Association, Japan Library Association and Singapore Library Association. The difference is that the TLA Code of Ethics for Librarians does not cover intellectual property, censorship, privacy, and confidentiality as the other codes.

2. Three of twelve masters' programs and one doctoral program in library and information science in Thailand indicate morals or ethics as the objectives of their programs. Only one course has an elective subject concerning morals or ethics and an equal ratio of masters' programs shows the word "morals" or "ethics" in the course description.

3. To enhance professional ethics for graduate students, guidelines are geared towards administrators in higher institutions, faculty, curriculum, graduate students and library associations. The suitable models recommended are the integration of all course contents, extra-curricular activities, professional experience and field work.

4. Ten case studies developed to enhance professional ethics for graduate students cover all major statements as observed by the TLA Code of Ethics for Librarians. These were (1) Users ... you are important (2) Secrets of users (3) Rewards for dedication and faith (4) Work ethically (5) In the world of learning (6) Democracy ... when the heart is unfair (7) Cooperation and collaboration towards the goal (8) Dividing line of interests (9) Different persons, different leadership and (10) Community services for the common good.